

De staat van middelen en bestedingen, de kringloop en de betalingsbalans

De staat van middelen en bestedingen laat zien hoe we aan de producten zijn gekomen en wat we er mee hebben gedaan.

Links staat genoteerd hoe we aan onze middelen zijn gekomen rechts wat we er mee hebben gedaan.

De basis van de staat van middelen en bestedingen is de volgende formule:

$$\text{NNP} = C + I + O + E - M$$

In deze formule staat:

De productie van een land bestaat uit de geproduceerde consumptiegoederen, investeringsgoederen, overheidsbestedingen en exportgoederen nadat daar de importgoederen van zijn afgetrokken (immers deze laatste hebben we niet zelf geproduceerd).

Uit deze formule volgt:

$$\text{NNP} + M = C + I + O + E$$

Deze laatste formule is de staat van middelen en bestedingen.

Middelen	Bestedingen
NNP	Consumptie
	Investerings
	Overheidsuitgaven
NNP	Binnenlandse Bestedingen
Import	Export
Totaal Middelen	Totaal Bestedingen

$$\text{NNP} - \text{Binnenlandse bestedingen} = \text{Nationaal spaarsaldo}$$

$$\text{Nationaal spaarsaldo} = E - M$$

Er geldt:

$$\text{NNP} = Y$$

Dus:

$$Y - \text{Binnenlandse bestedingen} = \text{Nationaal spaarsaldo}$$

$$Y - (C + I + O) = \text{Nationaal spaarsaldo}$$

Verder geldt:

$$Y = C + S + B$$

Dus:

$$(C + S + B) - (C + I + O) = \text{Nationaal spaarsaldo}$$

$$(S - I) + (B - O) = \text{Nationaal spaarsaldo}$$

Waarbij:

$$(S - I) = \text{particulier spaarsaldo}$$

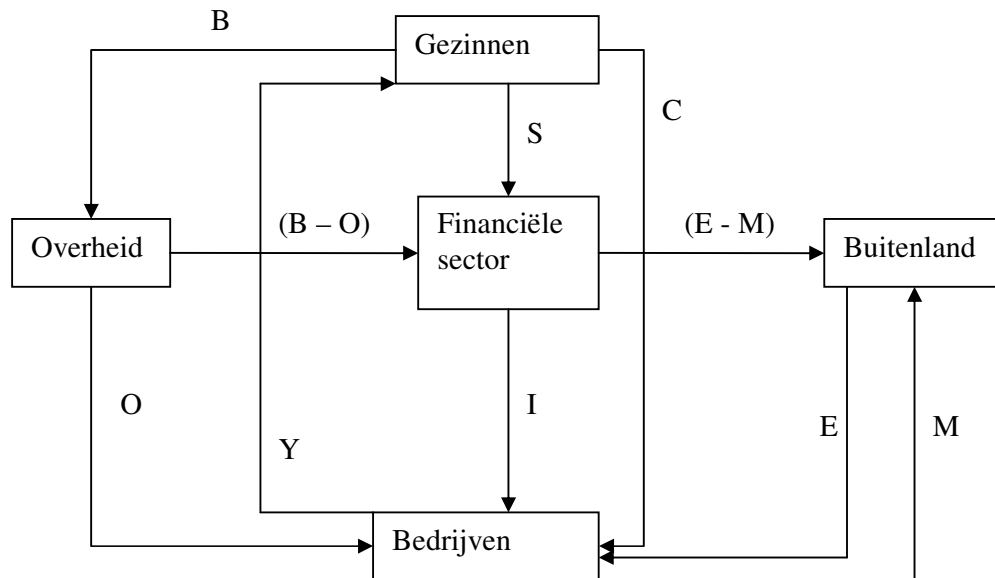
$$(B - O) = \text{spaarsaldo overheidssector}$$

Er geldt dus:

$$(S - I) + (B - O) = (E - M)$$

We zien dus dat een land dat meer produceert dan het zelf nodig heeft (en dus een spaaroverschot heeft) een positief saldo heeft op de lopende rekening van de betalingsbalans (meer exporteert dan importeert).

Dezelfde gelijkheden treden weer op in de kringloop:

De gezinnen krijgen Y uitgekeerd van de bedrijven. De gezinnen gebruiken dat voor consumptie, sparen en belasting. Er geldt dus:

$$Y = C + S + B$$

Het inkomen (Y) dat door de bedrijven wordt uitgekeerd ontstaat doordat er is geproduceerd (NNP). Deze productie is ontstaan doordat er verschillende sectoren goederen kopen bij de bedrijven. Dit zijn de consumenten, de bedrijven (als ze investeren), de overheid en het buitenland. Er geldt dus:

$$NNP = C + I + O + E - M$$

De besparingen (S) van de particulieren en van de overheid (B - O) worden gebruikt voor de binnenlandse investeringen (I) en voor de netto export (E - M).

Er geldt dus:

$$S + (B - O) = I + (E - M)$$

Of:

$$(S - I) + (B - O) = (E - M)$$

Dus:

Particulier spaarsaldo + Publiek spaarsaldo = Saldo op lopende rekening bet. balans

Voorbeeld:

De VS heeft een spaartekort. Dit betekent dat de binnenlandse bestedingen groter zijn dan het NNP. Het spaartekort van de VS vindt zijn oorzaak in een spaartekort van de particuliere sector en een spaartekort van de overheidssector.

Dus:

$$(S - I) < 0$$

$$(B - O) < 0$$

Het gevolg van dit spaartekort is dat de VS een tekort heeft op de lopende rekening van de betalingsbalans.

Dus:

$$(E - M) < 0$$

Het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans zet de koers van de dollar onder druk. Immers als een land veel importeert heeft het veel buitenlandse valuta nodig. Het land zal dus veel van de eigen valuta aanbieden op de valutamarkt. Hierdoor daalt de koers van de eigen valuta.

De koers van de dollar zou dus eigenlijk sterk moeten dalen (de dag dat de dollar valt). Toch zagen we dit tot voor kort niet gebeuren. Blijkbaar was er ook nog vraag naar de dollar. Waar kwam deze vraag vandaan?

Deze vraag naar de dollar kwam van de vierde rekening van de betalingsbalans. Veel mensen wilden beleggen in de VS. Dit is een import van kapitaal. Zolang mensen blijven lenen aan de VS (blijven beleggen in dat land) zal de koers van de dollar niet dalen. Stoppen ze daarmee dan daalt de koers.

Betalingsbalans

1. Export goederen	1. Import goederen
2. Export diensten	2. Import diensten
3. Ontvangen inkomens (loon, pacht, interest, winst)	3. Betaalde inkomens (loon, pacht, interest, winst)
4. Import kapitaal	4. Export kapitaal
5. Afname Goud en deviezen	5. Toename goud en deviezen

De eerste drie rekeningen van de betalingsbalans vormen het saldo van export en import ($E - M$).

De lopende rekening heeft dus een tekort in de VS: $(E - M) < 0$

Dit tekort op de lopende rekening wordt echter gecompenseerd door een overschot op de kapitaal rekening (Import kapitaal > Export kapitaal).

De betalingsbalans van de VS is materieel in evenwicht.

Welk gevaar loopt men nu?

1. Er bestaat de mogelijkheid dat beleggers niet langer willen beleggen in de VS. Dit betekent dat de import van kapitaal stopt. Maar dat betekent dat er geen vraag meer wordt uitgeoefend naar dollars. Dit zal tot gevolg hebben dat de koers van de dollar daalt (dit lijkt de verklaring te zijn voor wat er nu plaatsvindt in de VS).

Als de koers van de dollar daalt wordt de import voor de VS duurder. Dit zal betekenen dat de import zal dalen.

Zoals je ziet herstelt op deze manier het evenwicht op de betalingsbalans zich. Er ontstaat door de daling van de koers opnieuw materieel evenwicht. (Dit is overigens een kenmerk van vrije wisselkoersen.)

De aanpassing heeft echter wel gevolgen voor de VS. Niet meer importeren betekent dat er minder middelen zijn. De Amerikanen moeten dus hun bestedingen aanpassen. De daling van de dollarkoers betekent dus dat de Amerikanen wat zuiniger aan moeten doen.

2. Als de import van kapitaal door blijft gaan loopt de buitenlandse schuld van de VS steeds meer op. Over deze schuld moet rente worden betaald. Deze rente komt op rekening 3 aan de rechterkant van de betalingsbalans. Dit betekent dat het tekort op de lopende rekening door deze betaling groter wordt. Om dit tekort te compenseren zal er dus weer moeten worden geleend.

3. Ooit zal de schuld moeten worden terugbetaald. Een terugbetaling van schuld komt aan de rechterkant van de betalingsbalans op rekening 4. Zoals je nu zult begrijpen kan zo'n schuld maar op twee manieren worden betaald:

- a. door nieuwe schuld aan te gaan
- b. door meer te exporteren dan te importeren.